

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/25/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4420201660
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4420201660.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Ingrid Doležajovej, v označenej právnej veci žalobcov: 1. W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., W. XX, 2. W. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., K. XX, 3. F. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., I. M. 2, všetci zastúpení advokátom Mgr. Petrom Kubalom, so sídlom Piešťany, Pod Párovcami 55, IČO: 42 297 141, proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 6C/23/2020-119 zo dňa 24. novembra 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou zo dňa 06.04.2020 domáhali určenia, že pozemok - parcela registra „E“ č. XXXX/XX orná pôda o výmere 1695 m², ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor na LV č. XXXX k.ú. O. patrí v celosti do dedičstva poručiťky B. Z., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom O., I. M. 2, ktorá zomrela XX.XX.XXXX. V žalobe uviedli, že sú dedičmi J. Z., ktorá zomrela XX.XX.XXXX, pričom žalobcovia v 1 a 2 rade sú jeho deťmi a žalobkyňa v 3 rade bola jeho manželkou, keď J. Z. bol jediným dedičom po B. Z., ktorá bola jeho matkou a teda v danom prípade sú aktívne legitimovaní k podaniu žaloby. Ďalej uviedli, že J. Z. ako jediný dedič nadobudol dedením po B. Z. rodinný dom súpisné číslo XXXX k.ú. O., ktorý je zapísaný na LV a že do predmetu dedičstva po ňom nebol zahrnutý pozemok, na ktorom je uvedený dom postavený, pričom ide o parcelu registra „E“ č. XXXX/XX orná pôda o výmere 1695 m², ktorá je zapísaná na LV č. XXXX k.ú. O., pričom vlastníctvo k uvedenej parcele je zapísané v prospech žalovaného tak ako to vyplýva z uvedeného LV. V žalobe ďalej uviedli, že ich žaloba je jedinou možnou a prípustnou ochranou, ktorú je možné im poskytnúť zo strany súdu ako dedičom, resp. právnym nástupcom dediča poručiťky pani B. Z.. Na ich strane je naliehavý právny záujem, pričom tento je vždy daný, ak ako vlastník (či spoluvlastník) je v evidencii nehnuteľností uvedený žalovaný. Nemajú inú možnosť, ako žalovať o určenie, že súčasťou majetku poručiťky p. B. Z. je aj pozemok (opísaný vyššie v bode 1.2.), nakoľko tento je vedený ako predmet vlastníctva žalovaného, pričom poručiťka B. Z. bola jeho vlastníčkou ku dňu smrti (titulom vydržania vlastníckeho práva), hoci tomu nesvedčil a nesvedčí zápis v evidencii nehnuteľností a tento majetok nebol zahrnutý do dedičstva po nej, hoci mal byť. B. Z. v roku 1954 nadobudla do svojho vlastníctva predmetný pozemok na základe zámeny, ku ktorej jej bol udelený v danom čase súhlas zo strany MNV (miestneho národného výboru) pričom menovaná mala záujem uskutočniť výstavbu rodinného domu (RD), čo sa napokon aj stalo, pritom ale nevlastnila k tomu vhodný pozemok, preto požiadala o vykonanie zámeny. B. Z. bola vlastníčkou pozemku, ako to obsahuje aj potvrdenie MNV č. 42/1954, zo dňa 11.09.1954 a tento mala záujem zameniť za pozemok vhodný k výstavbe rodinného domu. MNV dňa 11.10.1954 potvrdilo B. Z. a povolilo jej vymeniť ňou vlastnený pozemok (označený v dokumentácii ako parc.č. XXXX / 2 f, za pozemok parc.č. XXXX /XX, ako potvrdzuje rovnako potvrdenie z daného dňa (10.10.1954). Na základe uvedeného B. Z. požiadala aj o vydanie stavebného povolenia a vykonala výstavbu RD, čo

napokon potvrdzuje aj potvrdenie MNV z roku 1974, z ktorého vyplýva, že B. Z. bolo 28.12.1954 vydané stavebné povolenie zn. 711.2-1954-297/výst. a následne realizovala následne výstavbu RD a v roku 1957 jej bolo vydané aj užívacie povolenie (Výst. 9992/1957). B. Z. s prihladením na okolnosti danej doby, jej právnu vedomosť a následne faktické úkony bola v dobrej viere, že získala a nadobudla do vlastníctva pozemok, v danom čase činila úkony podľa jej vedomostí, a napokon zo strany žiadneho orgánu štátu, až do svojej smrti nebola nikdy upozornená na to, že by nemala byť vlastníčkou pozemku, žiadny orgán jej nevytkol, že nie je ako vlastníčka evidovaná v katastri nehnuteľností, a ona sama si túto skutočnosť nevedomovala rovnako. B. Z. od r. XXXX, nie však neskôr ako od r. XXXX (t.z. v roku, kedy bola ukončená výstavba rodinného) bola presvedčená a v dobrej viere užívala pozemok parc.č. XXXX / XX (v roku 1954 o výmere 17 árov a 28 m²), nakladala s ním ako s predmetom svojho vlastníctva, a až do svojej smrti takto žila. Žiadna tretia osoba nikdy, až do smrti B. Z. nenamietala jej oprávnenú držbu, nikdy nikto žiadnym spôsobom do jej smrti nespochybnil a ani nenarušil jej dobrú vieru, že jej patrí vlastníctvo aj k pozemku (pod stavbou, dvor a záhrada - teda ten pozemok, ktorý je dnes evidovaný ako parc.č. XXXX/XX, reg. EKN, na LV č. XXXX pre kat. územie O.). B. Z. za svojho života sa vždy tak o stavbu rodinného domu ako aj pozemok riadne starala, napokon vykonala mnoho úkonov - medzi iným rekonštrukciu stavby, vybudovanie oplotenia, budovanie spevnených plôch, po celý život sa aj o pozemok starala, opakovane vykonala výsadbu (stromov, ako dlhoročných rastlín), opakovane každoročne zasiala a zberala úrodu zo záhradnej časti. Sú presvedčení, že B. Z. bola vlastníčkou pozemku ku dňu jej smrti, ktorý pozemok - ak tak, nadobudla vydržaním vlastníckeho práva, nakoľko s prihladením na všetky okolnosti bola od roku 1954, nie neskôr ako od roku 1957, bola (ak tak) dobromyseľnou držiteľkou predmetného pozemku ku dňu jej smrti, ktorý nadobudla vydržaním vlastníckeho práva, nakoľko s prihladením na všetky okolnosti bola od roku 1954 dobromyseľnou držiteľkou predmetného pozemku. Poukázali na ust. Zákona č. 141/1950 Zb. (Občianskeho zákonníka) a to ust. § 25, § 155, § 158, § 159, § 125, §126, § 127, § 129, že k žalobe pripojené dôkazy svedčia o tom, že predmetný pozemok získala výmenou zo svojho vlastníctva. K žalobe žalobcovia pripojili potvrdenie MNV v Šuranoch zo dňa 11.10.1954, ktorým sa povoľuje B. Z. vymeniť svoj stavebný pozemok XXXX/ X F za stavebný pozemok č. XXXX/XX, potvrdenie MNV v Šurancoch zo dňa 11.09.1954, že B. Z. vlastní stavebný pozemok parcela č. XXXX/X F o výmere 21 árov, potvrdenie MNV v Šuranoch zo dňa 25.11.1957, ktorým sa potvrdzuje že bola prevedená výmena stavebného pozemku B. Z. s pozemkom K. J. keďže pozemok B. Z. bol odstúpený JRD Nový Svet, potvrdenie MNV v Šuranoch zo dňa 07.02.1974 o tom, že B. Z. bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu rodinného domu 28.12.1954, LV č. XXXX a XXXX k.ú. O., osvedčenie o dedičstve notárky JUDr. Eleonóry Petrovej, Nové Zámky, D62/01 Dnot 9/01 zo dňa 20.06.2002 po B. Z., osvedčenie o dedičstve notárky JUDr. Eleonóry Petrovej, Nové Zámky č. 8D38/02 Dnot 293/02 zo dňa 23.01.2003 po J. Z..

2. K žalobe sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 25.05.2020, v ktorom namietal pasívnu legitímáciu v konaní, keďže v danom prípade je podľa § 34 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. správcom poľnohospodárskych nehnuteľností vo vlastníctve štátu. Uviedol, že k uzavretiu zámennej zmluvy tak ako to uvádzajú žalobcovia nedošlo a teda B. Z. nebola objektívne s prihladením na všetky okolnosti v dobrej viere presvedčená o tom, že jej pozemok vlastnícky patrí, nebola jeho ani oprávneným ani dobromyseľným držiteľom a teda nie sú splnené zákonné podmienky na to aby sa mohlo konštatovať, že nadobudla vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti vydržaním. Uviedol, že samotné užívanie pozemku nemôže vyústiť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním a na tom nič nemení ani skutočnosť, že B. Z. bola povolená výstavba rodinného domu na predmetnej nehnuteľnosti. Uviedol, že z pozemkovej knihy resp. z evidencie nehnuteľností je možné zistiť, že B. Z. nebola vlastníčkou pozemku. Žiadal aby konajúci súd požiadal o výpis z pozemnoknižnej vložky. Uviedol, že nadobudnutie vlastníctva spracovaním pozemku neprichádza do úvahy keďže pozemok a stavba sú dve samostatné veci pričom spracovanie predpokladá, že vznikne iná - nová vec. Vo veci sa vyjadril opätovne právny zástupca žalobcov podaním zo dňa 15.06.2020, v ktorom opätovne zopakoval dôvody uvedené v žalobe. Opätovne zopakoval, že B. Z. nadobudla vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti vydržaním. Vo veci sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 02.07.2020, v ktorom uviedol, že žiadna zmluva ktorou by bolo preukázané vlastnícke právo B. Z. uzavretá nebola a teda B. Z. nemohla byť v dobrej viere že jej predmetný pozemok vlastnícky patrí, pričom jej držba nebola oprávnená a dobromyseľná. Uviedol, že otázka existencie dobrej viery sa posudzuje z objektívneho hľadiska podľa toho či držiteľ pri bežnej opatrnosti nemal a nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo patrí. Okresný úrad Nové Zámky, katastrálny odbor na základe žiadosti konajúceho súdu zaslal súdu dňa 30.07.2020 výpis z pozemnoknižnej vložky č. XX k.ú. O., z ktorého vyplýva, že parcela XXXX/XX k.ú. O. bola v pozemkovej knihe zapísaná bez podlomenia v uvedenej pozemnoknižnej vložke s tým, že vlastníkom bol gróf N.

Y.. Okresný úrad Nové Zámky, katastrálny odbor podaním zo dňa 08.09.2020 na základe žiadosti konajúceho súdu oznámil súdu, že parcela č. XXXX/X v pozemkovej knihe nie je evidovaná pričom táto je evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XX k.ú. O. bez podlomenia vo vlastníctve grófa N. Y. v celosti. V uvedenom podaní bolo uvedené, že jeho majetok bol konfiškovaný podľa nariadenia č. 104/45 Sb.n. SNR v znení NAR č. 64/1946 Sb.n SNR pre účely pozemkovej reformy pričom na tieto nehnuteľnosti boli vydané prídelové listiny, ktoré však do pozemkovej knihy neboli zaevidované. Uviedol, že uvedené doklady sú archivované a uložené v Štátnom archíve. Na pojednávaní dňa 24.11.2020 právny zástupca žalobcov v 1., 2. a 3. rade uviedol, že na žalobnom návrhu zotrúva a pridrižiava sa skutkových okolností ako aj právnej argumentácie vo svojich písomných podaniach. Uviedol, že ak by sa zachovala v listinnej podobe zámenná zmluva, určite by ju súdu a žalovanému predložili. Uviedol, že vlastnícke právo nebohej B. je možné odvodiť aj tým, že toto právo nadobudla vydržaním. Zdôraznili by sme, že naozaj v čase kedy malo prísť k nadobudnutiu zámenou ako aj v čase realizácie výstavby dodnes stojacej stavby rodinného domu, bola doba aká bola. Právne povedomie bežného občana bolo minimálne, ak nie nulové. Nemôže bežný občan či jeho potomkovia niesť následky toho, že ľudia, ktorí v tom čase vykonávali štátnu moc MNV, ONV, kataster nehnuteľností a pod., nevedeli alebo ak vedeli, tak zanedbali to, aby schválená zámena sa realizovala a dotiahla aj v administratívnej podobe. Žalobcovia tvrdia, že nebohá B. celý život až do svojej smrti bola presvedčená nikým a ničím nebola jej dobrá viera vyvrátená, že tak ako bola vlastníčkou postaveného rodinného domu, tak je aj vlastníčkou dotknutého pozemku. Ona aj žalobcovia dodnes sa o nehnuteľnosť starali, platili dane a dnes štát v pozícii SPF, katastra nehnuteľností a napokon aj súdnej moci žiada od právnych nástupcov nebohej B. aby preukázala právny perfektný titul nadobudnutia vlastníckeho práva. Pýtam sa prečo? Na podanej žalobe žalobcovia trvajú a cítia sa byť ako právni nástupcovia vlastníkmi dotknutých pozemkov. Založil do spisu fotografie týkajúce sa rodinného domu s uvedeným pozemkom s tým, že rovnopis fotografií zašle po pojednávaní žalovanému. Uviedol, že v žalobe navrhoval aby súd vypočul štyroch svedkov s tým, že vzhľadom aj na situáciu a ich vek sme ich požiadali aby odpovede na tie otázky, ktoré by sme im chceli v konaní klásť, aby podali písomne vyhlásenie kde originály písomných vyhlásení svedkov K. E., W. N., O. K., V. E. rovnako v originály predkladáme súdu krátkou cestou s tým, že v kópii ich predložíme aj protistrane. Vo vyhláseniach svedkovia potvrdzujú z osobných kontaktov a komunikácie nebohej okolnosti, ktoré nasvedčujú a preukazujú jej dobrú vieru v to, že celý život činila tak ako by činil vlastník. Správala sa ako vlastník a nebohá vyjadrovala, že je vlastníčkou. Uviedol, že navrhuje aby bol vypočutý ako svedok pravuk B. Z. G. Z., ktorý by sa mal vyjadriť k dobrej viere a presvedčeniu nebohej B. Z. o jej vlastníkom práve k pozemku. Uviedol, že žiadne iné návrhy na dokazovanie nemá. Dal súdu k nahliadnutiu identifikáciu parciel zo dňa 3.4.1974, ktorá sa nachádza na čl. 56 spisu s tým, že súd z uvedeného originálu vyhotovuje fotokópiu, ktorú zakladá do spisu keďže fotokópia na čl. 56 nie je celkom čitateľná. Na uvedenom pojednávaní predložil konajúcemu súdu vyhlásenia svedkov a to K. E., W. N., O. K., V. E. zo dňa 14.06.2020, 15.06.2020, 14.06.2020 a 14.06.2020, ktorí zhodne potvrdili, že B. Z. im vravela, že pozemok, ktorý užívala, získala zámenou od štátu za iný jej pozemok a tento pozemok užívala pričom na ňom postavila rodinný dom.

Na uvedenom pojednávaní zástupkyňa žalovaného uviedla, že sa pridrižiava svojich vyjadrení a to vyjadrenia k žalobe a vyjadrenia k vyjadreniu žalobcov s tým, že zotrúva na svojom stanovisku a navrhla žalobu zamietnuť. Uviedla, že žalovaný náhradu trov konania nežiada. Na uvedenom pojednávaní svedok G. Z., pravuk B. Z. uviedol, že rodinný dom jeho starých rodičov, resp. prarodičov, nie je čo sa týka pozemku, na ktorom dom stál vysporiadaný, sa dozvedel W. Z., W. M. a F. Z. až v dedičskom konaní, pri tomto konaní sa zistilo, že predmetom dedičstva je len dom avšak pozemok, na ktorom dom stál nie je majetkovoprávne usporiadaný a chýba doklad o jeho vlastníctve. Udáva, že v čase keď zomrela B. Z. mal okolo 15 - 18 rokov. Udáva, od malička bol s B. Z., ktorá je jeho prababkou, ona sa o neho starala a tá mu spomínala okrem iného aj to, že predmetný pozemok, na ktorom stojí dom, v ktorom B. Z. bývala, tento pozemok jej dalo MNV namiesto pozemku, ktorý vlastnila avšak na ňom nebolo možné stavať. Udáva, že pozemok, ktorý mala a na ktorom sa nedalo stavať, dostala prídelom. Doklady o tomto vlastníctve B. Z. nemá k dispozícii. Na otázku právneho zástupcu žalobcov udáva, že z rozprávania B. Z. nikdy nevyplývalo, že by niekto sponchyboval jej vlastníctvo k predmetnému pozemku, na ktorom postavila rodinný dom. Na otázku súdu udáva, že vie len o tom, že babka užívala pozemok z dôvodu výmeny tak ako už uviedol avšak žiadny doklad o tejto výmene nevidel. Udáva, že v uvedenej lokalite je ďalších 10 - 15 občanov, ktorí majú podobný prípad ako tento, keď svoje pozemky zamenili za pozemky, ktoré teraz užívajú. Na uvedenom pojednávaní zástupkyňa žalovaného uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by sa SPF o predmetnú nehnuteľnosť zaujímal a túto obhospodaroval.

3. Napadnutým (zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným) rozsudkom Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie podanú žalobu zamietol a súčasne o trovách strán sporu voči sebe navzájom rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania (proti žalobcom) nepriznáva.

4. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, s poukazom na uvedené, citované ustanovenie § 137 písm. c) CSP (Civilný sporový poriadok - zákon č. 160/2015 Z. z.), citované ustanovenia Občianskeho zákonníka (OZ - zákon č. 40/1964 Zb. v platnom znení - § 132 ods. 1, § 134 ods. 1 až 3, § 130 ods. 1 a § 123), citovaný článok 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (Ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), citovaný článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (zákon č. 460/1992 Zb.) a citované ustanovenia Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (§ 111 ods. 1, § 112, § 113, § 115, § 116, § 145), odôvodnil nasledovne:

Súd po oboznámení sa so žalobou a s pripojenými dokladmi k žalobe ako i na základe vyjadrení zástupcov strán mal za to, že žaloba nie je dôvodná. Z vykonaného dokazovania mal súd len za preukázané, že právnej predchodkyni žalobcov B. Z. bola povolená zámena parcely č. 2825/2f, ktorú mala vlastníť za parcelu č. XXXX/XX tak ako je to zrejme z potvrdenia MNV Šurany zo dňa 11.10.1954. V potvrdení MNV Šurany zo dňa 11.09.1954 je uvedené, že B. Z. vlastní parcelu č. XXXX/Xf o výmere 21 árov a z potvrdenia MNV Šurany zo dňa 25.11.1957 vyplýva, že bola prevedená výmena stavebného pozemku B. Z. za pozemok K. J.. V konaní však nebol predložený žiadny doklad o tom, že by B. Z. vlastnila parcelu č. XXXX/Xf o výmere 21 árov ani žiadny doklad o tom, že došlo k zámennej zmluve medzi B. Z. a MNV Šurany, resp. iným subjektom, z ktorého by vyplývalo, že B. Z. sa stala vlastníčkou nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu. Súd mal tiež za preukázané, že B. Z. nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu užívala najneskôr od roku 1957, avšak nebolo preukázané, na základe akého právneho titulu. Tvrdenie právneho zástupcu žalobcov, že B. Z. nadobudla vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti vydržaním na základe oprávnenej a dobromyseľnej držby nebolo preukázané, keďže žiadny doklad o tom, že B. Z. bola vlastníčkou parcely č. XXXX/Xf ani o existencii zámennej zmluvy nebol žalobcami predložený. Teda nemožno konštatovať, že by B. Z. nadobudla predmetnú nehnuteľnosť vydržaním tak ako to tvrdia žalobcovia. Konajúci súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že z vyjadrenia Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor zo dňa 08.09.2020 vyplýva, že na nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. XX k.ú. O., medzi ktoré patria aj parcely č. XXXX/Xf a XXXX/XX, ktoré mali byť predmetom zámennej zmluvy, boli vydané prídelové listiny, ktoré sa do pozemkovej knihy nezapísali. Súd mal za preukázané, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení, že predmetná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po B. Z., keďže sú jej zákonnými dedičmi, avšak v priebehu konania sa ani nesnažili zistiť, či B. Z. vlastníctvo parcely č. XXXX/Xf nadobudla prídelovou listinou alebo iným zákonným spôsobom. Žalobcovia teda nepredložili žiaden dôkaz o tom, že predmetná nehnuteľnosť bola v dobromyseľnej a oprávnenej držbe B. Z.. Zároveň bola nezodpovedaná otázka, či B. Z. predmetnú nehnuteľnosť nemala len v osobnom užívaní podľa vtedy platných predpisov. Za týchto okolností preto súd žalobu pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov zamietol. Konajúci súd o trovách konania rozhodol tak, že náhradu trov konania žalovanému nepriznal, hoci bol v konaní úspešný, keďže súd žalobu zamietol, nakoľko žalovaný náhradu trov konania nežiadal.

5. Uvedený rozsudok včas podaným spoločným odvolaním (prostredníctvom spoločného právneho zástupcu) napadli len všetci žalobcovia domáhajúci sa poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f), h), e), d), b) CSP jeho zmeny a vyhovenia ich žalobe, alternatívne zrušenia rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na nové konanie. V dôvodoch odvolania poukázali na to, že odôvodnenie rozhodnutia považujú, a tým aj samotné rozhodnutie, za arbitrárne a nedostatočné, a tiež zmätočné. K tvrdeniu prvoinštančného súdu, že v spore nepreukázali, že poručiiteľka B. Z. vlastnila pozemok, ktorý následne zámennou zmluvou zamenila, je potrebné zdôrazniť, že ich tvrdenie o tom, že pozemok vo vlastníctve poručiiteľky nebolo žalovaným spochybnené, a teda išlo a ide o nesporné tvrdenie a teda nebolo ho potrebné preukazovať. Napokon aj listinný dôkaz - potvrdenie datované 11.9.1954 potvrdzuje, že nebohá tam špecifikovaný pozemok vlastnila. Žalovaný tvrdil len, že k uzatvoreniu zámennej zmluvy nedošlo, resp. že nebol predložený titul a poručiiteľka nebola preto (nemohla byť) oprávnenou držiteľkou a preto bol súd povinný brať do úvahy tvrdenie, že tu bol pozemok, ktorý poručiiteľka vlastnila - že tento zamenila toto zostalo medzi stranami sporu sporné. Je aj vzájomná rozporuplnosť v odôvodnení súdu o tom, že poručiiteľka bola najneskôr od roku 1957 užívateľkou predmetného pozemku a na druhej strane odôvodnenia, že nebolo preukázané, že pozemok bol v (jej) dobromyseľnej a oprávnenej držbe. Prvoinštančný súd sa len v bode 13 odôvodnenia venuje „podstate vecí“, teda nepostupoval v súlade s § 151 ods. 1 CSP. Prvoinštančný súd tiež písomné vyhlásenia štyroch svedkov spolu s fotografiami predložené súdu počas súdneho pojednávania ani neprečítal, ani ich kópie (odpis)

nepredložil (druhej) strane sporu, teda nevykonával dôkazy predpísaným spôsobom (§ 204 CSP), k čomu navrhujú vypočuť v rámci odvolacieho konania zvukový záznam z pojednávania v čase 1h 14 min. a neskôr. Zároveň sa súd v odôvodnení rozhodnutia vôbec nevysporiadal s týmito písomnými vyhláseniami, keď títo svedkovia (okrem iného) potvrdili, že k zámene pozemkov prišlo. Zároveň súd pred vyhlásením rozsudku menil a zasahoval do zápisnice zachytávajúcej priebeh pojednávania, keď po tom ako opustili pojednávacie miestnosť dopĺňal medzi „vykonané“ dôkazy fotografie a tiež dopĺňal „otvorenie pojednávania“. Prvoinštančný súd pri hodnotení dôkazov nebral do úvahy priame vyjadrenia žalovaného, že on sa o pozemok nezaujíma, neobhospodaruje ho a od nich náhradu za užívanie nežiadal, teda, že žalovaný sa ako vlastník nespráva a nespráva, keď naopak to bola nebohá a oni, ktorí sa o pozemok riadne starali a starajú vrátane platenia daní. V napadnutom rozhodnutí a jeho odôvodnení nie je ani zmienka o týchto skutkových zisteniach, súd ich nijako nevyhodnotil. Odôvodnenie rozhodnutia je zmätočné aj v tom rozsahu, že bola nezodpovedaná otázka, či B. Z. predmetnú nehnuteľnosť nemala len v osobnom užívaní; ide v istej miere o prekvapivé zdôvodnenie, ktoré nie je odôvodnením rozhodnutia a preto je potrebné uviesť, že inštitút osobného užívania pozemkov bol zavedený až novým OZ v roku 1964 (§ 198 a nasl. Zákona č. 40/1964 Zb.), keď vo vzťahu k osobnému užívaniu pozemku neboli žiadne skutočnosti tvrdené či preukazované. Čo sa týka konštatovania, že poručiťka nebola dobromyseľná, v zmysle konštantnej judikatúry dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska a preto o dobromyseľnosti možno hovoriť vtedy, ak držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí, a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ako už uvádzali, išlo o 50-te roky minulého storočia, kedy právne povedomie bolo výrazne odlišné oproti dobe na prelome tisícročí ako aj oproti súčasnosti. Ak súd konštatuje, že nebolo preukázané privolenie ONV v zmysle zákona č. 65/1951 Zb., je preto možné akceptovať omyl účastníkov zámennej zmluvy a teda aj poručiťky o tom, ktorý orgán je príslušný na udelenie súhlasu - ak bol daný súhlas (privolenie) Rady MNV/samotného MNV, poručiťka mala (mohla mať) za to, že ide o súhlas požadovaný predpismi a teda sa spoliehala na to, že v súlade s týmto súhlasom vlastníctvo nadobudla. Prvoinštančný súd napokon nebral do úvahy právny názor najvyššej súdnej authority - Ústavného súdu SR z jeho rozhodnutia II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 v súvislosti s poskytovaním súdnej ochrany z nadobúdania vlastníckeho práva vydržaním, keď sú presvedčení, že preukázali nadmieru pochybností, že poručiťka B. Z. bola skoro 50 rokov oprávnenou držiteľkou, keď v zmysle ustanovenia § 130 OZ veta druhá sa predpokladá, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držiteľ je vždy a zásadne držiteľom oprávneným. Súd prvej inštancie sa tiež nevysporiadal s ich argumentáciou o tom, že nebohá 28.12.1954 získala stavebné povolenie a v roku 1957 jej bolo vydané aj kolaudačné rozhodnutie ku stavbe na pozemku, teda je nepochybné, že jednak stavebný úrad - ONV musel najskôr zisťovať vlastnícke právo - vzťah pozemku a že skúmal aj dodržanie zákonných podmienok pri nadobudnutí vlastníckeho práva. V replike citovali rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR 22Cdo/3894/2017 ohľadom toho, že oprávnenosť nároku odôvodňujú aj tým, že (ak tak) poručiťka nadobudla vlastnícke právo spracovaním veci. Ani s uvedenou argumentáciou sa súd vôbec nevysporiadal, keď tiež poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR Cz/236/53, z ktorého vyplýva, že ak bola na cudzom pozemku postavená trvalá stavba bez toho, že by pre stavebníka bolo zriadené právo stavby, nevzniká rozdielnosť vo vlastníctve stavby a pozemku; právne pomery stavebníka a vlastníka pozemku treba v takomto prípade upraviť podľa § 125 a nasl. OZ. Poručiťka teda bola vlastníčkou pozemku ku dňu smrti, ak vlastnícke práve nenadobudla vydržaním, tak ho nadobudla spracovaním pozemku, keď hodnota stavby bola mnohonásobne vyššia než hodnota pozemku, ktoré tvrdenie v konaní sporné nebolo a s ktorou právnou argumentáciou sa prvoinštančný súd vôbec nevysporiadal.

6. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, keď sa nestotožňuje s právnym názorom žalobcov, že súd prvej inštancie sa s ich právnou a skutkovou argumentáciou nevysporiadal. On zabezpečil zrozumiteľné a dostačujúce informácie o skutkovom stave, ktorý bol podkladom rozhodnutia súdu, s právnym posúdením a aplikáciou príslušných ustanovení na prejednávanú vec súdom prvej inštancie sa stotožňuje.

7. Odvolatelia vo vyjadrení sa k vyjadreniu žalovaného poukázali na stručnosť tohto vyjadrenia a na to, že na svojom odvolaní a jeho dôvodoch trvajú, napadnuté rozhodnutie bolo v zásade aj veľmi prekvapivé, nezohľadňujúce nimi označené rozhodnutie Ústavného súdu, keď nabádajú súd, aby sa riadil zásadami „právo je umenie dobra a spravodlivosti“, „právne pravidlá sú čestne žiť, druhému neublížovať a každému dať, čo je jeho“ a „v pochybnostiach miernejšie“. K tomuto vyjadreniu sa už žalovaný nevyjadroval.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania a viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalobcov dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej

inštancie je potrebné zrušiť podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) (a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP) z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom v spore a pri vyhotovení rozhodnutia znemožnil stranám sporu uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva strán sporu na spravodlivý proces, ktorý nedostatok v konaní pred odvolacím súdom odstrániť nemožno.

9. V danej veci žaloba žalobcu smerovala proti žalovanému - Slovenskému pozemkovému fondu, avšak žalobcovia v zmene (úprave) žaloby zo dňa 15.6.2020 (po predchádzajúcom vyjadrení označeného žalovaného) upravili svoju žalobu tak, že žalovaným je Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, teda žiadali pripustenie uvedenej zmeny žaloby tak, aby sa žalovaným stala Slovenská republika (aby do konania pristúpila), keď vo vzťahu k Slovenskému pozemkovému fondu svoju žalobu berú späť a navrhujú konanie zastaviť. Súd prvej inštancie o uvedenom procesnom návrhu žalobcov nerozhodol (pred nariadením pojednávania resp. na jedinom súdnom pojednávaní), vo veci konal a rozhodoval vo vzťahu k pôvodne označenému žalovanému - Slovenskému pozemkovému fondu, pričom však žalobcovia v podanom odvolaní za žalovaného označili Slovenskú republiku. Vychádzajúc z uvedeného mal preto odvolací súd za to, že súd prvej inštancie sa s podaným procesným návrhom zo strany žalobcov v priebehu konania procesne nevysporiadal (a rozhodol vo veci vo vzťahu k pôvodne označenému žalovanému), keď z obsahu vyjadrenia zástupcu žalobcov na pojednávaní nevyplýva, že by žalobcovia tento svoj procesný návrh vzali späť, čomu nezodpovedá ani vyjadrenie žalobcov v ich odvolaní. Čo sa týka veci samej, žalobcovia v podanej žalobe vlastníctvo k predmetnému pozemku registra E-KN na strane poručiťky B. Z. ku dňu jej smrti tvrdili jednak titulom vydržania, na základe zámeny predmetnej parcely v roku 1954 so súhlasom zo strany Miestneho národného výboru v Šuranoch resp., pre prípad nepreukázania tohto právneho titulu, čo však popierajú, tiež titulom spracovania pozemku výstavbou rodinného domu na pozemku na základe potvrdení orgánov štátu k jeho vystavaniu, keď poukázali v doplnení - zmene žaloby aj na identifikáciu parciel z 3.4.1974 so zápisom mena poručiťky. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku - v jeho dôvodoch sa zaoberal len právnym titulom nadobudnutia vydržaním, ktorý na strane nebohej poručiťky a právnej predchodkyne žalobcov nezhliadol, keď k právnemu titulu nadobudnutia vlastníctva spracovaním pozemku sa skutkovo a právne nijak nevyjadril, čím učinil rozhodnutie nepreskúmateľným s dôsledkom porušenia práv strán sporu na spravodlivý proces. Odvolací súd súhlasí s námietkou odvolateľov k tomu, že rozhodnutie je vzájomne rozporuplné (jeho odôvodnenie v časti posúdenia ne/vydržania) a je tiež nedostatočné, keď tiež nevykonal dôkaz listinou - vyhláseniami štyroch osôb označených za svedkov zákonným spôsobom. Samotné rozhodnutie preto odvolací súd považuje za arbitrárne a nedostatočné, teda i za predčasné. Žalovaný nespochybňoval vlastníctvo poručiťky k pozemku, ohľadom ktorého došlo z jej strany k zámeny, nebol preto dôvod bez vykonania dokazovania skutkové tvrdenie žalobcov spochybňovať. Súd prvej inštancie tiež právne odignoroval poukaz zástupcu žalobcov na právny názor vyslovený v rozhodnutí Ústavného súdu SR II.ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 (vzťahujúci sa podľa odvolacieho súdu k danej veci), na ktorý zástupca žalobcov poukazoval v doplnení - zmene žaloby a náležite sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s jednotlivými vykonanými dôkazmi samostatne a tiež ich posúdenia ako celku, i s prihliadnutím na ustanovenie § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., resp. s ohľadom i na následné zmeny právnej úpravy.

10. V ďalšom konaní preto súd prvej inštancie sa procesne vysporiada so zmenou žaloby zo strany žalobcov k žalovanej strane sporu, posúdi pasívnu legitímáciu (tohto) žalovaného v spore (k tejto odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/31/2018 zo dňa 15. apríla 2019) a tiež to, či pri existencii parciel registra „C“ (evidovaných na katastrálnej mape) č. XXXX a XXXX, výmerou zodpovedajúci výmere označenej parcely registra E - KN (bez založenia listov vlastníctva k týmto parcelám registra „C“) je predmet sporu správne - určito označený, resp. či je možné predmet sporu v rozhodnutí označiť už podľa stavu registra „C“. Následne opätovne posúdi žalobcami uplatnený nárok z oboch nimi označených právnych dôvodov jeho opodstatnenosti, keď prednostne pozornosť zameria na právnu skutočnosť nadobudnutia vlastníctva vydržaním.

11. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne opätovne aj o trovách strán sporu v celom konaní.

12. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, keď svoje rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).